

Miljö- och energidepartementet
Remiss M2015/1982/Ee

103 33 Stockholm

Remissyttrande från SKGS över Energimarknadsinspektionens rapport "Tröskeeffekter och förnybar energi – förslag till permanent lösning"

SKGS har getts möjlighet att delge sina synpunkter på rapporten från Energimarknadsinspektionen (hädanefter Ei) och lämnar följande svar.

SAMMANFATTNING

SKGS avstyrker båda de lösningar som Ei föreslår avseende permanent lösning av den så kallade tröskeeffektproblematiken.

SKGS anser vidare:

- Att elproducenterna bör betala samtliga kostnader vid anslutning
- Att dagens övergångslösning bör kunna gälla fram till 2020
- Att det i nuläget inte behövs ytterligare premiering av vindkraft
- Att Ei:s förslag riskerar att störa Energikommisionens arbete
- Att den elintensiva industrin borde ha getts möjlighet att ingå i Ei:s grupp av marknadsaktörer

ELPRODUCENTERNA BÖR BETALA SAMTLIGA KOSTNADER

Ei:s rapport avser tröskeeffekter vid anslutning av storskalig förnybar elproduktion, vilket tolkats som anläggningar med en sammanlagd effekt om minst 100 MW. Det är med andra ord till allra största delen storskalig vindkraftsutbyggnad, som avses.

Ei ger två förslag på hur tröskeeffekter kan hanteras. Det första förslaget utgår från att nätägarna genomför en förtida delning av anslutningsavgifterna. Till detta förslag presenteras också ett tillägg, där kostnaderna fördelas på alla Sveriges elkunder via stamnätstariffen. Det andra förslaget avser en central fond, från vilken nätägare kan ansöka om bidrag för finansiering. Även här är det tänkt att finansiering ska ske via stamnätstarifferna. Ei förordar i sin rapport det andra förslaget.

SKGS är den råvaruförädlande och energiintensiva industrin i Sverige, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet. Basindustrin står för en stor del av sysselsättningen i Sverige, ca 400 000 svenskar är direkt eller indirekt beroende av basindustrin för sin sysselsättning. Industriproduktionen finns framförallt ute i glesbygden, där inte så många andra arbetstillfällen ges. Runt fabrikerna finns nätverk av mindre företag för transporter, varor och servicetjänster vilket har stor betydelse för den lokala och regionala tillväxten. Basindustrins roll för Sveriges handelsbalans är betydande; den står fören tredjedel av exportintäkterna eller 277 miljarder kronor för 2013. Möjligheten att kunna sälja sina varor till konkurrenskraftiga priser på världsmarknaden är nödvändig för svensk basindustri.

SKGS kritiserar såväl förslag ett som två, eftersom finansiering i båda fallen sker via stamnätstariffen, det vill säga att det är *elkonsumenterna* som i slutändan betalar och inte *elproducenterna*. I rapporten uppges att kostnaden kan bli 0,37 öre/kWh vid en förväntad utbyggnad av förnybar elproduktion. Denna kostnad skulle föras vidare från nätbolag till konsument. För de företag som ingår i SKGS fyra branscher skulle detta innebära ökade kostnader på cirka 150 miljoner kronor årligen, vilket allvarligt skulle påverka den internationella konkurrenskraften. Vi noterar också att Svensk Kraftnät (SvK) i sitt remissvar¹ påtalar att detaljer i den föreslagna modellens konstruktion skulle innebära att uttagskunder i södra Sverige skulle betala mer per kWh än kunder i norr, vilket SKGS inte ser som en bra lösning.

Om ett företag inom den elintensiva industrin avser att bygga en ny produktionsanläggning i Sverige får detta företag fullt ut bära kostnaden för anslutning till elnätet. SKGS anser att det samma måste gälla för elproducenterna, det vill säga att de betalar för samtliga kostnader, som deras investering ger upphov till.

DAGENS ÖVERGÅNGSLÖSNING BÖR KUNNA GÄLLA FRAM TILL 2020

För närvarande gäller en övergångslösning, som baseras på förtida delning av nätförstärkningskostnader. Staten finansierar till största delen och står därmed också för den finansiella risken i fall att den som ansluter inte kan betala sin andel. Lösningen administreras av SvK.

Ei talar i sin rapport om en förväntad anslutning på 3 000 MW vindkraft inom elcertifikatssystemet fram till 2020. Det är denna förväntan, som motiverar Ei:s förordande av en elnätsfond och även dimensionerat dess storlek. Ei uttrycker att ytterligare en orsak till att förändra systemet är för att finna en lösning, där staten inte tar en finansiell risk, utan kan vältra över denna på annan part. Ei är i sin rapport inte tydlig kring när elnätsfonden skulle kunna börja bevilja lån.

SKGS ställer sig tveksam till om den förväntade utbyggnadstakten verkligen kommer att hållas med tanke på hur lönsamheten för vindkraftsinvesteringar ser ut i dagsläget. Vidare påminner SKGS om att politiska mål för utvecklingen av förnyelsebar energi efter 2020 saknas, vilket också påverkar drivkraften att bygga innan det årtalet.

SKGS anser att det är bättre att förlänga dagens övergångslösning istället för att i nuläget bygga upp och finansiera en elnätsfond på det sätt Ei föreslår.

I NULÄGET BEHÖVS INTE YTTERLIGARE PREMIERING AV VINDKRAFT

Ei:s förslag är de facto ytterligare en premiering av vindkraft. SKGS anser att någon sådan inte behövs i nuläget av flera orsaker.

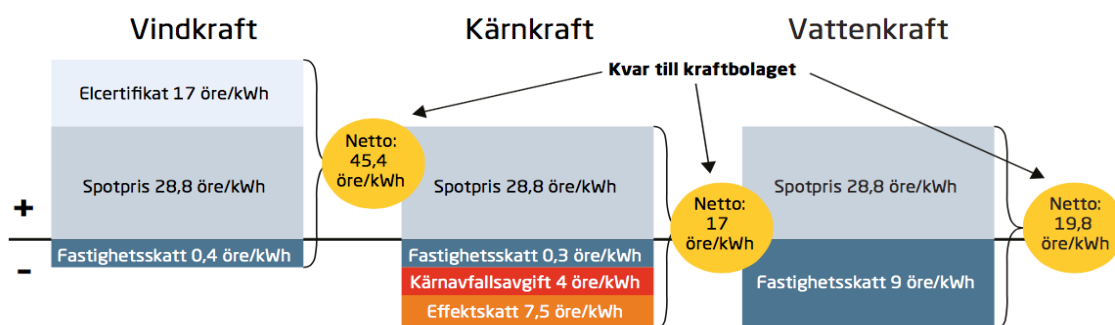
För det första är den svenska elproduktionsmixen redan idag en av världens mest klimatneutrala i och med att den till allra största delen är koldioxidfri. Ur klimat- eller

¹ 2015/1257

utsläppssynpunkt står systemet därmed inte inför någon utmaning, vilken ytterligare premiering av vindkraft skulle kunna sägas lösa.

För det andra är den svenska elbalansen över helår för närvarande mycket stark med en förhållandevis stor nettoexport. När de förtida stängningarna av fyra kärnkraftsreaktorer blir verklighet kommer exportmöjligheten att krympa. SvK varnar för att stängningarna markant ökar risken för effektbrist från Gävle och söderut i Sverige. En ytterligare premiering av vindkraft kommer tyvärr inte att adressera effektproblematiken utan snarare förvärra den.

För det tredje åtnjuter den svenska vindkraften redan idag en mycket fördelaktig ekonomisk position jämfört med vatten- och kärnkraft. Subventioner till vindkraft och beskattning av vatten- och kärnkraft har redan idag kraftigt försvagat de senares kommersiella hållbarhet, vilket illustreras med följande bild:

*Beräknat på genomsnittspotpris för 2014 i el-område 3 (Stockholms län m.fl.), gällande effektskatt, samt pris för elcertifikat i mars 2014 enligt Energimyndigheten

Sett till nettointäkterna per producerad kWh finns det uppenbart få incitament för elproducenter att nyinvestera i andra kraftslag än vindkraft trots att det senare inte bidrar till att möta de utmaningar det svenska elsystemet står inför.

Företagen i SKGS fyra branscher förädlar varje år cirka 40 TWh el och står därmed för knappt 30 % av den totala svenska elanvändningen. Med Ei:s förslag skulle dessa företag tvingas att stå för en betydande del av modellens finansiering. SKGS kan inte ställa sig bakom ytterligare en modell, som bidrar till att slå ut väl fungerande vatten- och kärnkraft, två kraftslag som historiskt tjänat industrin väldigt väl och fortsatt erbjuder våra företag leveranssäker el till konkurrenskraftiga priser.

FÖRSLAGET RISKERAR ATT STÖRA ENERGIKOMMISSIONENS ARBETE

Ei fick sitt utredningsuppdrag innan Energikommisionen (EK) påbörjat sitt arbete, men nu är EK i allra högsta grad igång.

SKGS anser att det skulle störa EK:s arbete om regeringen väljer att gå vidare med det förslag Ei lägger fram. SKGS har förståelse för att regeringen måste driva viss dagsaktuell energipolitik parallellt med EK:s arbete, men vi anser att både mängd och omfattning måste begränsas. Om så inte sker, kommer EK:s manöverutrymme att gradvis begränsas och därmed undergrävs möjligheterna att nå en långsiktig överenskommelse. SKGS anser att frågan om behov av lösning för tröskeffekter och dess finansiering bör beredas inom ramen för EK:s arbete.

DEN ELINTENSIVA INDUSTRIEN BORDE HA GETTS MÖJLIGHET ATT INGÅ I EI:S GRUPP MED MARKNADSÅKTÖRER

Ei uppger att de under arbetet med rapporten presenterat och diskuterat olika förslag för ett antal marknadsaktörer, bland annat SvK, de tre stora kraftbolagen, Svensk Energi och Svensk Vindkraft.

Båda Ei:s förslag innebär i slutändan innebär att det är elkonsumenterna som betalar. Eftersom SKGS representerar en knapp tredjedel av den el dessa konsumenter använder årligen, så anser vi att det hade varit rimligt att vi fått möjlighet att ingå i Ei:s grupp med marknadsaktörer.

Stockholm den 28 oktober 2015

Anna Holmberg

Energidirektör SKGS